

Strategi for Velfærdsteknologi, Social og Sundhedsområdet - UDKAST

Indledning og baggrund

Den velfærdsteknologiske virkelighed har for længst meldt sig i den kommunale virkelighed. Teknologier pibler frem, dels motiveret af det kommunale personale, dels af private virksomheder, dels af borgerne selv.

I Varde Kommune har såvel politikere som administration, taget velfærdsteknologiens komme alvorligt og har på forskellig niveau afprøvet og implementeret velfærdsteknologi, ligesom man har oprettet et velfærdsteknologisk Living Lab, der på Social- og Sundhedsområdet har været vinduet udadtil.

Disse indsatser til trods, har Varde Kommune indtil nu ikke haft en egentlig strategi for den velfærdsteknologiske satsning. Nok har man udvist mod og risikovillighed, når forslagene er blevet fremlagt, men man har ikke haft noget at styre beslutningerne efter, udover de enkelte projekters indbyggede argumenter og økonomi.

Har velfærdsteknologien kunnet understøttet sig selv – eventuelt med en smule hjælp – er der blevet set velvilligt på tiltagene – men uden at der er blevet skelet til andre teknologier eller tiltag.

Nærværende strategipapir bidrager til, at den velfærdsteknologiske satsning i Varde Kommune bliver mere langsigtet, sammenhængende og systematisk. Det er ikke et værktøj til at vælge de enkelte teknologier til og fra, men til at sætte velfærdsteknologien i et strategisk perspektiv i Varde Kommune.

Hvad er Velfærdsteknologi?

Der findes en række forskellige definitioner af Velfærdsteknologi, ligesom der er forskellige måder, hvorpå velfærdsteknologi ”kvalificeres” fra kommune til kommune, fra region til region, og fra institution til institution.

Varde Kommune har valgt at definere Velfærdsteknologi teknologi der:

- Har et livskvalitetsforøgende potentiale
- Har et arbejdskraftbesparende potentiale
- Har et arbejdsmiljøforbedrende potentiale

Hermed skal forstås, at en teknologi blot behøver at opfylde ét af ovenstående punkter, for at kvalificere sig som velfærdsteknologi. Teknologien skal dog indeholde en vis teknisk kompleksitet eller teknisk udfordring.

Formålet med den velfærdsteknologiske indsats i Varde kommune

Der er et andet og mere traditionelt aspekt i Varde Kommunes forventninger til Velfærdsteknologi. Velfærdsteknologien skal – i ordets forstand – byde på mere velfærd. Der skal være en klar balance

mellem de ressourcer der anvendes på innovation, og de ressourcer der anvendes på kendt velfærdsteknologi med en dokumenteret effekt på borgernes velfærd.

Og dette skal atter balanceres med de økonomiske perspektiver. De demografiske udfordringer alene, betyder at velfærdssamfundet i højere grad kommer til at afhænge af teknologi, ligesom presset på den kommunale økonomi må forventes at fortsætte.

Det er altså væsentligt, at holde et øje på det økonomiske potentiale i velfærdsteknologi. Her tænkes ikke blot på deciderede besparelser på personalesiden – altså hvor teknologien kan erstatte medarbejderen – men også på mindskede, afledte udgifter i form af sygehusindlæggelser, tabt arbejdsfortjeneste mv.

Formålet med en velfærdsteknologiske indsats i Varde Kommune, er altså en mangesidet affære og man skal i arbejdet med velfærdsteknologi holde sig for øje, med hvilket formål man skrider frem.

Her er det væsentligt at nævne borgerdelen – at velfærdsteknologi skal understøtte borgeren så vedkommende kan klare sig længst tid i eget hjem, udleve en aktiv aldring m.v. Denne teknologiske understøttelse kan ske direkte eller indirekte.

Varde Kommune har valgt ikke at lade det økonomiske perspektiv veje specielt tungt i sin definition af velfærdsteknologi. Dette skal ses ud fra en forestilling om, at den kommunale sektor også har et ansvar for at medvirke til den videre udvikling af teknologier. Ved at fravælge det økonomifokuserede perspektiv, er det forventningen at Varde Kommune bliver en attraktiv samarbejdspartner for udviklende virksomheder. Varde Kommune opnår til gengæld en innoverende kultur samt en placering og identitet som innoverende kommune. På længere sigt er målet, at denne indstilling medvirker til en øget vækst i Varde Kommunes erhvervsliv, idet Varde Kommune bliver et velfærdsteknologisk ”øvelsesterræn” for teknologivirksomheder.

Interessenterne

Velfærdsteknologi i en kommunal verden har mange interessenter. Kommunerne leverer ydelser til borgerne, køber ydelser hos private leverandører og er underlagt politiske vinde og viljer såvel lokalt som nationalt.

Dette afsnit er en analyse af interessenterne, herunder deres rolle i forhold til Varde Kommune.

Varde Kommunes interesse er i al væsentlighed beskrevet i afsnittet om Formålet med den velfærdsteknologiske indsats, men som nævnt er der andre.

Borgerene

Der er flere aspekter i borgernes interesser.

Borgerne kan være *efterspørgende* i deres teknologi-tilgang. Dvs. at de selv tilegner sig teknologier, f.eks. Smartphones, med dertilhørende funktioner, som personalet ikke kender, og derfor ikke umiddelbart kan hjælpe med. Det kan også være at borgerne efterspørger teknologi i forventning om, at kommunen er leveringsdygtig.

En anden vinkel er den *uinteresserede* borger. Den uinteresserede borger er skeptisk overfor teknologien. Baggrunden herfor kan være flersidet. Det kan være usikkerhed på teknologien, det kan være opfattelsen af, at teknologien erstatter en personlig service.

På linje med medarbejderen, er borgeren typisk slutbruger. Og ligesom medarbejderne er afgørende for en teknologisk succes, er borgerne det også. Og ligesom med medarbejderne kan borgerne opfattes som ambassadører for velfærdsteknologi.

Erhvervslivet

Erhvervsinteresserne i Velfærdsteknologi kan opdeles i tre kategorier:

1. dem der vil sælge deres produkt til kommunen
2. dem der vil bruge kommunen til at udvikle/afprøve deres produkt
3. dem der vil begge dele

Erhvervslivet er til for at tjene penge. Varde Kommune vil i den forbindelse være kunde som så mange andre kommuner. Den anden mulighed er, at en virksomhed ikke blot vil sælge sit produkt til kommunen, men bruge kommunen som platform for udvikling, naturligvis med henblik på et senere salg til Varde og/eller andre kommuner.

Navnlig den sidste kategori er interessant, fordi udviklingsdimensionen er en måde hvorpå Varde Kommune kan styre erhvervsindsatsen. Kommunen kan ikke selv bestemme, hvem der skal have en given kontrakt, jf. reglerne om offentligt udbud. Men det er til gengæld muligt selv at bestemme, hvem man vil samarbejde med i f.eks. udvikling af nye produkter.

Denne dimension gør velfærdsteknologien til et muligt lokalt vækstområde, såfremt man kan finde de rette samarbejdspartnere. Dette bør alt andet lige spille en rolle i samspillet med erhvervslivet.

Det naturlige fokus vil være virksomheder placeret i Varde kommune, men skal ikke begrænses hertil. Der findes kun få virksomheder i Varde kommune, der kan forventes at ligge i front mht. velfærdsteknologi. Derfor vil det være forventeligt, at der skal søges samarbejder med virksomheder udenfor Varde kommune.

Private foreninger

Der er nationale eksempler på, at private foreninger har medvirket til at en teknologi – og de politiske beslutninger – blev fremstillet særdeles negativt (Ældresagen vs. Robotstøvsugeren) samt lokale eksempler på, at private foreninger bliver ambassadører for en teknologi, hvorefter implementeringen lettes (FOA vs. Selvvalgt Arbejdstid).

På den vis ligner private foreninger borgeren, idet en forening kan være mere eller mindre interesseret/imponeret over en teknologi og kan være afgørende for teknologiens succes – eller i det mindste implementeringen heraf.

Kommunens institutioner

Kommunens institutioner er væsentlige interessenter, da det er her velfærdsteknologien før eller siden skal implementeres. Det er samtidig de kommunale institutioner, der bedst selv identificerer behovet og mulighederne. Ligeledes er en teknologis succes afhængig af institutionens indstilling dertil. En teknologi forsøgt implementeret i en institution der ikke ønsker den, får hårde vilkår.

Det er derfor væsentligt, at man i det strategiske perspektiv får inddraget de kommunale institutioner til såvel inspiration som udførelse og at man i den forbindelse lytter – ikke kun til de kritiske røster, men får dannet et *korrekt* billede af institutionens motivation. Også her bør man inddrage erhvervslivet og trække på erfaringer og muligheder fra den private sektor.

Det er i relation til borgeren ofte også institutionen eller medarbejderne, som bliver drivkraften i implementeringen. Erfaringer viser, at borgerne lytter til medarbejderne og indtager medarbejdernes indstilling. Medarbejderne skal således i relation til borgerne ses som teknologiambassadører.

Uddannelsesinstitutioner

Uddannelsesinstitutioner i flere brancher er eller bliver interessenter i Velfærdsteknologien. Social- og Sundhedsuddannelserne, sygeplejerskeuddannelserne m.v. – brugeruddannelser – er åbenlyse samarbejdspartnere, da det er deres studerende og elever, som skal anvende teknologierne under og efter uddannelserne. Her kan også identificeres et ambassadør-forhold, med personale uddannet med et fagligt, selvfølgeligt forhold til velfærdsteknologi.

Andre uddannelser retter sig mod et producent-segment. Ingeniører, designere og andre teknikere kan eller vil få en interesse i velfærdsteknologi ud fra et teknisk-videnskabeligt synspunkt eller ud fra en marked/produkt-vinkel. Inddragelsen af disse institutioner kan være en betydelig fordel for den indflydelse brugerne kan få for teknologiens udformning og eventuelle succes. Der vil også være et læringsperspektiv, hvor Varde Kommune får indtryk af, hvad der rører sig på det tekniske område og omvendt.

Organisering

Den velfærdsteknologiske indsats i Varde Kommune organiseres på følgende måde:

Den udvidede styregruppe for Living Lab Varde (sammenlægning af Styregruppe for Living Lab Varde samt Styregruppe for Velfærdsteknologipuljen) fungerer som strategisk og koordinerende organ.

Styregruppen omtales som ”Velfærdsteknologigruppen” (VT-gruppen)

Velfærdsteknologigruppen prioriterer den overordnede velfærdsteknologisk satsning på social- og sundhedsområdet og skal orienteres om alle velfærdsteknologiske projekter og tiltag i de enkelte institutioner. Et særligt fokus for VT-gruppen er at sikre tilknytningen mellem Living Lab Varde og virksomhederne på social- og sundhedsområdet.

Velfærdsteknologigruppen administrerer Velfærdsteknologipuljen og indstiller bevillingsforslag til Udvalget for Social og Sundhed.

Projekter med begrænset velfærdsteknologisk indhold

Såfremt en projektejer vurderer at et projekt kun i mindre omfang omhandler velfærdsteknologi, drives disse fortsat suverænt af projektejeren, og VT-gruppen skal blot orienteres.

